

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ (Causal Relation) โดยวิธีการวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) ความสัมพันธ์ที่มีต่อขวัญในการปฏิบัติงานของครูมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร จากตัวแปรด้านบุคลิกภาพของผู้บริหารโรงเรียน มนุษย์สัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ความพอใจในนักเรียน สภาพแวดล้อมทางบ้าน ความรับผิดชอบในครอบครัวของครู ลักษณะทั่วไปของโรงเรียน สภาพชุมชนรอบ ๆ โรงเรียน ลักษณะของงานที่ครูรับผิดชอบ สิ่งอำนวยความสะดวก นโยบายและการบริหาร โอกาสความก้าวหน้า ลักษณะการปฏิบัติงานของผู้บังคับบัญชาชั้นต้น สถานภาพส่วนตัว และทัศนคติของครู โดยดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ เป็นครูมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2529 ซึ่งมีจำนวนทั้งหมด 14,127 คน

กลุ่มตัวอย่าง เป็นครูมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ที่สุ่มมาจากประชากร โดยวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างดังนี้

1. สุ่มโรงเรียน และครู-อาจารย์ จากเอกสารของฝ่ายสถิติวิเคราะห์ และวิจัยของกองแผนงาน กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (จำนวนห้องเรียน นักเรียน ครู และภารโรง โรงเรียนมัธยมศึกษา ปีการศึกษา 2529) และเพื่อจุดมุ่งหมายในการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยแบ่งโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยใช้เกณฑ์การแบ่งขนาดของโรงเรียน จากรายงานการประเมินมาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา ของกรมสามัญศึกษา แบ่งออกเป็น 4 กลุ่มตามขนาดของโรงเรียนด้วยจำนวนนักเรียนดังนี้

โรงเรียนขนาดเล็ก	ได้แก่ โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียน 1-499 คน
โรงเรียนขนาดกลาง	ได้แก่ โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียน 500-1,499 คน
โรงเรียนขนาดใหญ่	ได้แก่ โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียน 1,500-2,499 คน
โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ	ได้แก่ โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียน 2,500 คนขึ้นไป

2. กำหนดระดับชื่อเสียงของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ใน กรุงเทพมหานคร โดยหาค่าเฉลี่ยของน้ำหนักคะแนนที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์ด้านการทำงานเกี่ยวกับโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ซึ่งประกอบด้วย ผู้อำนวยการกอง หัวหน้าหน่วย หัวหน้าฝ่ายและเจ้าหน้าที่ของกองการมัธยมศึกษา กองแผนงาน และหน่วยศึกษานิเทศก์ และเพื่อจุดมุ่งหมายในการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยแบ่งระดับชื่อเสียงของโรงเรียนออกเป็น 6 ระดับ ตามค่าเฉลี่ยของน้ำหนักคะแนนระดับชื่อเสียงดังกล่าว ดังนี้

โรงเรียนที่มีระดับชื่อเสียงมากที่สุด ได้แก่ โรงเรียนที่มีค่าเฉลี่ยของน้ำหนักคะแนนระดับชื่อเสียงตั้งแต่ 5.5 ขึ้นไป

โรงเรียนที่มีระดับชื่อเสียงมาก ได้แก่ โรงเรียนที่มีค่าเฉลี่ยของน้ำหนักคะแนนระดับชื่อเสียงตั้งแต่ 4.50-5.49

โรงเรียนที่มีระดับชื่อเสียงค่อนข้างมาก ได้แก่ โรงเรียนที่มีค่าเฉลี่ยของน้ำหนักคะแนนระดับชื่อเสียงตั้งแต่ 3.50-4.49

โรงเรียนที่มีระดับชื่อเสียงค่อนข้างน้อย ได้แก่ โรงเรียนที่มีค่าเฉลี่ยของน้ำหนักคะแนนระดับชื่อเสียงตั้งแต่ 2.50-3.49

โรงเรียนที่มีระดับชื่อเสียงน้อย ได้แก่ โรงเรียนที่มีค่าเฉลี่ยของน้ำหนักคะแนนระดับชื่อเสียงตั้งแต่ 1.50-2.49

โรงเรียนที่มีระดับชื่อเสียงน้อยที่สุด ได้แก่ โรงเรียนที่มีค่าเฉลี่ยของน้ำหนักคะแนนระดับชื่อเสียงน้อยกว่า 1.50

3. ประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่างประชากร โดยใช้สูตรสำหรับคำนวณหาขนาดตัวอย่างเพื่อการประมาณค่าเฉลี่ย (นิยม ปุราคำ 2517: 120)

$$n_{\underline{x}} = \frac{NK^2 \sigma_x^2}{NE^2 + K^2 \sigma_x^2}$$

- เมื่อ $n_{\underline{x}}$ เป็นขนาดกลุ่มตัวอย่างที่พอดี
- N เป็นขนาดประชากร
- E เป็นค่าความคลาดเคลื่อนสูงสุดที่วัดได้ด้วยความน่าจะเป็น $1 - \alpha$
- K เป็นค่าคงที่
- σ_x เป็นส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งได้จากการสำรวจครั้งก่อน หรือ การศึกษานำ (Pilot Study)

การคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) ที่จะต้องใช้ในการศึกษาเมื่อมีประชากร 14,127 คน ยอมให้ความคลาดเคลื่อนไม่เกิน .14 (ผู้วิจัยยอมให้ความคลาดเคลื่อนไม่เกินร้อยละ 7 ของส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน) ด้วยความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ในที่นี้จะประมาณค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่ง พัชรินทร์ จินดาหลวง ได้ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์ตัวประกอบที่สัมพันธ์กับขวัญในการปฏิบัติงานของครูกรมสามัญศึกษา ในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้ค่าสูงสุดของข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย เป็น 2.1 (พัชรินทร์ จินดาหลวง 2529: 56) และ $1 - \alpha = .95$ ทำให้ $K = 2$ ซึ่งการคำนวณขนาดตัวอย่างได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างเป็น 847 คน แต่เพื่อให้ผลสรุปของการวิจัยมีความแม่นยำขึ้นตามลักษณะการวิเคราะห์ตัวแปรพหุคูณ ซึ่งจะมีขนาดของกลุ่มตัวอย่างไม่ต่ำกว่า 20 เท่าของตัวแปร จึงได้เพิ่มขนาดของกลุ่มตัวอย่างประชากรเป็น จำนวน 1,500 คน

4. คำนวณจำนวนครูที่จะสุ่มในแต่ละขนาดของโรงเรียน โดยวิธีเทียบสัดส่วน

5. สุ่มครูตามระดับชื่อเสียงของโรงเรียน โดยวิธีการสุ่มแบบแยกประเภท

(Stratified Random Sampling) แล้ว คำนวณโดยการเทียบสัดส่วนดังนี้

$$n_t = \frac{N_t}{N_T} \times n_o$$

- เมื่อ n_t เป็นจำนวนครูที่จะส่งในกลุ่ม t
 N_t เป็นจำนวนครูทั้งหมดในกลุ่ม t
 N_T เป็นจำนวนครูทั้งหมดในแต่ละขนาดของโรงเรียน
 n_o เป็นจำนวนครูที่จะส่งในแต่ละขนาดของโรงเรียน

ตารางที่ 1 จำนวนแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ที่ได้รับคืนมาจากกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสุ่ม จำแนกตามขนาดและระดับชื่อเสียงของโรงเรียน

ขนาดของโรงเรียน	ระดับชื่อเสียงของโรงเรียน	จำนวนแบบสอบถาม		ร้อยละที่ได้รับคืน
		ที่ส่งไป	ที่ได้รับคืน (สมบูรณ์)	
ใหญ่พิเศษ	มากที่สุด	162	151	93.21
	มาก	228	174	76.32
	ค่อนข้างมาก	385	342	88.83
	ค่อนข้างน้อย	44	39	88.64
	รวม	819	706	86.20
ใหญ่	มาก	60	56	93.33
	ค่อนข้างมาก	261	247	94.64
	ค่อนข้างน้อย	284	222	78.17
	รวม	605	525	86.78
กลาง	ค่อนข้างน้อย	58	45	77.59
	น้อย	12	8	66.67
	รวม	70	53	75.71
เล็ก	น้อย	6	6	100.00
	รวม	6	6	100.00
รวมทั้งหมด		1,500	1,290	86.00

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ส่วนใหญ่มีลักษณะ เป็นแบบวัดลักษณะต่าง ๆ โดยใช้ในรูปแบบของแบบสอบถาม มีดังนี้

1. แบบสอบถามสถานภาพส่วนตัว
2. แบบสอบถามสภาพแวดล้อมของโรงเรียน
 - 2.1 ลักษณะทั่วไปของโรงเรียน
 - 2.2 ลักษณะของงานที่ครูรับผิดชอบ
3. แบบสอบถามสภาพแวดล้อมภายนอกโรงเรียน
 - 3.1 สภาพแวดล้อมทางบ้าน
 - 3.2 ความรับผิดชอบในครอบครัวของครู
 - 3.3 สภาพชุมชนรอบ ๆ โรงเรียน
4. แบบสอบถามสภาพการปฏิบัติงาน
 - 4.1 สิ่งอำนวยความสะดวก
 - 4.2 นโยบายและการบริหาร
 - 4.3 โอกาสความก้าวหน้า
 - 4.4 ลักษณะการปฏิบัติงานของผู้บังคับบัญชาชั้นต้น
5. แบบสอบถามความพอใจในนักเรียน
6. แบบสอบถามมนุษยสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน
7. แบบวัดทัศนคติ
 - 7.1 ทัศนคติต่ออาชีพ
 - 7.2 ทัศนคติต่อโรงเรียน
 - 7.3 ทัศนคติต่อชุมชนรอบ ๆ โรงเรียน
 - 7.4 ทัศนคติต่อเพื่อนร่วมงาน
8. แบบสอบถามบุคลิกภาพของผู้บริหารโรงเรียน
9. แบบสอบถามขวัญในการปฏิบัติงานของครู

1. แบบสอบถามสถานภาพส่วนตัวของครู แบบสอบถามนี้ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง เพื่อศึกษาข้อมูลส่วนตัวของครูผู้ตอบแบบสอบถามในด้านวุฒิ อายุ เพศ สถานภาพสมรส อาชวราชการ เงินเดือน รายได้พิเศษโดยเฉลี่ยต่อเดือน ตำแหน่ง และภูมิลำเนาเดิม

ลักษณะของแบบสอบถาม เป็นแบบให้เติมและเช็คเครื่องหมาย (Check list) จำนวน 10 ข้อ (การให้คะแนนดูภาคผนวก ข)

2. แบบสอบถามสภาพแวดล้อมของโรงเรียน เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้อาศัยแนวคิด และปรับปรุงมาจากแบบสอบถามสภาพแวดล้อมของโรงเรียน ซึ่ง พัชรินทร์ จินดาหลวง (2529) ได้สร้างขึ้น ลักษณะของแบบสอบถามแบ่งออกเป็น

2.1 ด้านลักษณะทั่วไปของโรงเรียน ได้แก่ ขนาดของโรงเรียน ระดับชื่อเสียงของโรงเรียน เขตที่ตั้งของโรงเรียน ระยะทางจากที่พักถึงโรงเรียน ระยะเวลาเดินทางไป-กลับ จากที่พักถึงโรงเรียน ความสะดวกในการเดินทางไป-กลับ จากที่พักถึงโรงเรียน และระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งของผู้บริหาร

2.2 ด้านลักษณะของงานที่ครูรับผิดชอบ ได้แก่ ระดับชั้นที่สอน ความถนัดในวิชาที่สอน จำนวนคาบการสอน จำนวนรายวิชาที่สอน จำนวนห้องเรียนที่สอน และงานรับผิดชอบที่นอกเหนือจากการสอน

ลักษณะของแบบสอบถามด้านลักษณะทั่วไปของโรงเรียน และด้านลักษณะของงานที่ครูรับผิดชอบ เป็นแบบให้เติมและเช็คเครื่องหมายทั้งหมด 16 ข้อ (การให้หน้าหนักคะแนนดูภาคผนวก ข) ในด้านลักษณะทั่วไปของโรงเรียนมี 11 ข้อ ซึ่งคะแนนรวมข้อ 9-10 เป็นคะแนนระยะเวลาเดินทางไป-กลับจากที่พักถึงโรงเรียน และคะแนนรวมของข้อ 11-16 เป็นคะแนนความสะดวกในการเดินทางไป-กลับจากที่พักถึงโรงเรียน สำหรับด้านลักษณะของงานที่ครูรับผิดชอบมี 6 ข้อ คือ ข้อ 2-7

ความเที่ยงของแบบสอบถาม ด้านลักษณะทั่วไปของโรงเรียน และด้านลักษณะของงานที่ครูรับผิดชอบ แยกวิเคราะห์แต่ละข้อกระทง ยกเว้นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับความสะดวกในการเดินทางไป-กลับจากที่พักถึงโรงเรียน ผู้วิจัยหาความเที่ยงโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา ของครอนบาค (Cronbach) ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่ทดลองใช้ (Try out) จำนวน 125 คน ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ .821 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการวัดเท่ากับ .502 และ .212 ตามลำดับ และจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจำนวน 1,290 คน ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ .807 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการวัดเท่ากับ .4858 และ .213 ตามลำดับ

3. แบบสอบถามสภาพแวดล้อมภายนอกโรงเรียน เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้อาศัยแนวคิดและปรับปรุงมาจากแบบสอบถามสภาพแวดล้อมภายนอกโรงเรียน ซึ่ง พัชรินทร์ จินดาหลวง (2529) ได้สร้างขึ้น ลักษณะของแบบสอบถามแบ่งออกเป็น

3.1 ด้านสภาพแวดล้อมทางบ้าน ประกอบด้วย ภารกิจที่ต้องทำ ฐานะความเป็นอยู่ (หนี้สิน) ฐานะทางเศรษฐกิจ ความอบอุ่น

3.2 ด้านความรับผิดชอบในครอบครัว ของครู คือผู้ที่ครูรับผิดชอบอยู่ เช่น การเลี้ยงดูบิดา มารดา

3.3 ด้านสภาพชุมชนรอบ ๆ โรงเรียน ประกอบด้วยความร่วมมือในการสนับสนุนส่งเสริมการเรียนการสอน

ลักษณะของแบบสอบถาม เป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งมีจำนวนทั้งหมด 10 ข้อ แยกเป็นด้านสภาพแวดล้อมทางบ้าน 4 ข้อ ด้านความรับผิดชอบในครอบครัวของครู 2 ข้อ และด้านสภาพชุมชนรอบ ๆ โรงเรียน 4 ข้อ โดยให้น้ำหนักคะแนนดังนี้

ข้อความเชิงนิมิต (Positive) ได้แก่ ข้อ 1-3, 5-10 ซึ่งในแต่ละข้อ

ถ้าตอบเลข 5 หมายถึง เมื่อผู้ตอบเห็นด้วยกับข้อความนั้นอย่างยิ่ง

ได้ 5 คะแนน

ถ้าตอบเลข 4 หมายถึง เมื่อผู้ตอบเห็นด้วยกับข้อความนั้น ได้ 4 คะแนน

ถ้าตอบเลข 3 หมายถึง เมื่อผู้ตอบยังไม่แน่ใจว่าจะเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับข้อความนั้น ได้ 3 คะแนน

ถ้าตอบเลข 2 หมายถึง เมื่อผู้ตอบไม่เห็นด้วยกับข้อความนั้น ได้ 2 คะแนน

ถ้าตอบเลข 1 หมายถึง เมื่อผู้ตอบไม่เห็นด้วยกับข้อความนั้นอย่างยิ่ง

ได้ 1 คะแนน

ข้อความเชิงนิเสธ (Negative) ได้แก่ ข้อ 4 การตรวจจะให้น้ำหนักคะแนนตรงกันข้ามกับข้อความเชิงนิมิต คะแนนรวมของข้อ 1-4 เป็นคะแนนด้านสภาพแวดล้อมทางบ้าน คะแนนรวมข้อ 5-6 เป็นคะแนนด้านความรับผิดชอบในครอบครัวของครู และคะแนนรวมของข้อ 7-10 เป็นคะแนนด้านสภาพชุมชนรอบ ๆ โรงเรียนของครูคนนั้น

ความเที่ยงของแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้หาความเที่ยงโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่ทดลองใช้ จำนวน 125 คน และจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจำนวน 1,290 คน ซึ่งได้ค่าความเที่ยง ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการวัดแบบสอบถามสภาพแวดล้อมภายนอกโรงเรียน โดยจำแนกเป็นรายด้านและทั้งฉบับ ดังแสดงไว้ในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าความเที่ยง ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการวัดแบบสอบถามสภาพแวดล้อมภายนอกโรงเรียน

สภาพแวดล้อมภายนอกโรงเรียน	กลุ่มตัวอย่างที่ทดลองใช้			กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย		
	r_{tt}	S.D.	SE _{Meas}	r_{tt}	S.D.	SE _{Meas}
1. ด้านสภาพแวดล้อมทางบ้าน	.540	2.569	1.742	.546	2.566	1.729
2. ด้านความรับผิดชอบในครอบครัวของครู	.616	1.610	.998	.790	1.599	.733
3. ด้านสภาพชุมชนรอบ ๆ โรงเรียน	.798	3.648	1.640	.723	2.942	1.548
รวมทั้งฉบับ	.587	4.842	3.112	.625	4.638	2.840

4. แบบสอบถามสภาพการปฏิบัติงาน เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น โดยอาศัยแนวคิดจากแบบสอบถามสภาพการปฏิบัติงาน ซึ่ง พัชรินทร์ จินดาหลวง (2529) ได้สร้างขึ้น ประกอบกับการค้นคว้าจากเอกสาร วารสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ลักษณะของแบบสอบถามแบ่งออกเป็น

4.1 ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่ ลักษณะของสถานที่ทำงาน ห้องพักครู อาคารเรียน ห้องเรียน สวัสดิการ มีเพียงพอเหมาะสมและสะดวกสบาย รวมทั้งอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ช่วยให้มีความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน ตลอดจนมีการสื่อสารภายในโรงเรียนอย่างทั่วถึง

4.2 ด้านนโยบายและการบริหาร ได้แก่ การมีส่วนร่วมเสนอแนะหรือแสดงความคิดเห็นในกฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ของโรงเรียน ความพอใจในกฎ ระเบียบ นโยบาย และการบริหารงานของโรงเรียน

4.3 ด้านโอกาสความก้าวหน้า ได้แก่ การพิจารณาความดีความชอบ การเลื่อนขั้นเงินเดือน การเลื่อนตำแหน่ง การได้รับการสนับสนุนให้มีความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ตลอดจนการสนับสนุนให้มีความก้าวหน้าในด้านความรู้ เช่น ให้ศึกษาคู่ อบรม ประชุม และอื่นๆ

4.4 ด้านลักษณะการปฏิบัติงานของผู้บังคับบัญชาชั้นต้น ได้แก่ พฤติกรรมการปฏิบัติงานของผู้บังคับบัญชาที่มีตำแหน่งหน้าที่สูงกว่าผู้ตอบหนึ่งขั้นขึ้นไป เช่น การมอบหมายงาน การประสานงาน การมีมนุษยสัมพันธ์ มีลักษณะเป็นผู้นำที่ดี ส่งเสริมความรู้ สมรรถภาพของผู้ปฏิบัติงานได้บังคับบัญชาดูแลและจัดทรววัสดุ ครุภัณฑ์ที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน

ลักษณะของแบบสอบถาม เป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งเป็นข้อความเชิงนิยามทั้งหมด 31 ข้อ แยกเป็นด้านสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน 7 ข้อ ด้านนโยบายและการบริหาร 10 ข้อ ด้านโอกาสความก้าวหน้า 7 ข้อ และด้านลักษณะการปฏิบัติงานของผู้บังคับบัญชาชั้นต้น 7 ข้อ ในแต่ละข้อให้น้ำหนักคะแนนดังนี้

ถ้าตอบเลข 5 หมายถึง ผู้ตอบ เห็นด้วยกับข้อความนั้นมากที่สุด

ได้ 5 คะแนน

ถ้าตอบเลข 4 หมายถึง ผู้ตอบ เห็นด้วยกับข้อความนั้นมาก ได้ 4 คะแนน

ถ้าตอบเลข 3 หมายถึง ผู้ตอบ เห็นด้วยกับข้อความนั้นปานกลาง

ได้ 3 คะแนน

ถ้าตอบเลข 2 หมายถึง ผู้ตอบ ไม่เห็นด้วยกับข้อความนั้น ได้ 2 คะแนน

ถ้าตอบเลข 1 หมายถึง ผู้ตอบ ไม่เห็นด้วยกับข้อความนั้นอย่างมาก

ได้ 1 คะแนน

คะแนนรวมของข้อ 1-7 เป็นคะแนนด้านสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน
คะแนนรวมของข้อ 8-17 เป็นคะแนนด้านนโยบายและการบริหาร คะแนนรวมของข้อ 18-24 เป็นคะแนนด้านโอกาสความก้าวหน้า และคะแนนรวมของข้อ 25-31 เป็นคะแนนด้านลักษณะการปฏิบัติงานของผู้บังคับบัญชาชั้นต้นของครูคนนั้น

ความเที่ยงของแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้หาความเที่ยงโดยใช้สูตร

สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่ทดลองใช้ จำนวน 125 คน และจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 1,290 คน ซึ่งได้ค่าความเที่ยง ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการวัดแบบสอบถามสภาพการปฏิบัติงาน โดยจำแนกเป็นรายด้าน และทั้งฉบับ ดังแสดงไว้ในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าความเที่ยง ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการวัดแบบสอบถามสภาพการปฏิบัติงาน

สภาพการปฏิบัติงาน	กลุ่มตัวอย่างที่ทดลองใช้			กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย		
	r_{tt}	S.D.	SE_{Meas}	r_{tt}	S.D.	SE_{Meas}
1. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	.841	5.425	2.163	.791	4.643	2.123
2. ด้านนโยบายและการบริหาร	.913	8.067	2.379	.924	7.611	2.098
3. ด้านโอกาสความก้าวหน้า	.856	5.231	1.985	.864	4.953	1.827
4. ด้านลักษณะการปฏิบัติงาน	.878	4.942	1.726	.934	6.028	1.549
ของผู้บังคับบัญชาชั้นต้น						
รวมทั้งฉบับ	.942	19.399	4.672	.949	19.265	4.351

5. แบบสอบถามความพอใจในนักเรียน เป็นแบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้น โดยศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร วารสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้อกระทงถาม ในด้านความรู้สึกของครูที่มีต่อนักเรียนในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพฤติกรรมและบรรยากาศในการเรียนการสอน

ลักษณะของแบบสอบถาม เป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ เป็นข้อความเชิงนิมิตานทั้งหมด ในแต่ละข้อให้ให้นักคะแนนดังนี้

ถ้าตอบ เลข 5 หมายถึง ผู้ตอบมีความพอใจในลักษณะตามข้อกระทงนั้นมากที่สุด ได้ 5 คะแนน

ถ้าตอบ เลข 4 หมายถึง ผู้ตอบมีความพอใจในลักษณะตามข้อกระทงนั้นมากได้ 4 คะแนน

ถ้าตอบเลข 3 หมายถึงผู้ตอบมีความพอใจในลักษณะตามข้อกระทงนั้น
ปานกลาง ได้ 3 คะแนน

ถ้าตอบเลข 2 หมายถึงผู้ตอบมีความพอใจในลักษณะตามข้อกระทงนั้น
น้อย ได้ 2 คะแนน

ถ้าตอบเลข 1 หมายถึงผู้ตอบมีความพอใจในลักษณะตามข้อกระทงนั้น
น้อยที่สุด ได้ 1 คะแนน

คะแนนรวมของทุก ๆ ข้อจะเป็นคะแนนความพอใจในนักเรียนของครูคนนั้น

ความเที่ยงของแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้หาค่าความเที่ยงโดยใช้สูตร
สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนมาค ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่ทดลองใช้ จำนวน 125 คน ได้ค่า
ความเที่ยงทั้งฉบับเท่ากับ .900 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของ
การวัดเท่ากับ 7.455 และ 2.357 ตามลำดับ และจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจำนวน
1,290 คน ได้ค่าความเที่ยงทั้งฉบับเท่ากับ .912 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความ
คลาดเคลื่อนมาตรฐานของการวัดเท่ากับ 7.240 และ 2.148 ตามลำดับ

6. แบบสอบถามมนุษย์สัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามมนุษย์-
สัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ซึ่ง พัชรินทร์ จินดาหลวง (2529) ได้สร้างขึ้น ข้อกระทงถาม
ในด้านการยอมรับนับถือ การเป็นที่รักใคร่ของเพื่อนร่วมงาน ความสัมพันธ์กับผู้บริหาร

ลักษณะของแบบสอบถาม เป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 12 ข้อ
เป็นข้อความเชิงนิมิตทั้งหมด ในแต่ละข้อให้น้ำหนักคะแนนดังนี้

ถ้าตอบเลข 5 หมายถึงผู้ตอบเห็นว่าลักษณะตามข้อกระทงนั้น เป็นความจริง
มากที่สุด ได้ 5 คะแนน

ถ้าตอบเลข 4 หมายถึงผู้ตอบเห็นว่าลักษณะตามข้อกระทงนั้น เป็นความจริง
มาก ได้ 4 คะแนน

ถ้าตอบเลข 3 หมายถึงผู้ตอบเห็นว่าลักษณะตามข้อกระทงนั้น เป็นความจริง
ปานกลาง ได้ 3 คะแนน

ถ้าตอบเลข 2 หมายถึงผู้ตอบเห็นว่าลักษณะตามข้อกระทงนั้นเป็นความจริง
น้อย ได้ 2 คะแนน

ถ้าตอบเลข 1 หมายถึงผู้ตอบเห็นว่าลักษณะตามข้อกระทงนั้น เป็นความจริง
น้อยที่สุด ได้ 1 คะแนน

คะแนนรวมของทุก ๆ ข้อจะ เป็นคะแนนมนุษย์สัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานของครูคนนั้น

ความเที่ยงของแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้หาค่าความเที่ยงโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนมาค ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่ทดลองใช้ จำนวน 125 คน ได้ค่าความเที่ยงทั้งหมดเท่ากับ .806 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการวัดเท่ากับ 6.608 และ 2.911 ตามลำดับ และจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจำนวน 1,290 คน ได้ค่าความเที่ยงทั้งหมดเท่ากับ .886 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการวัดเท่ากับ 7.186 และ 2.426 ตามลำดับ

7. แบบวัดทัศนคติ

7.1 แบบวัดทัศนคติต่อวิชาชีพครู ผู้วิจัยได้ใช้แบบวัดทัศนคติต่อวิชาชีพครู ซึ่งบุญศรี แสงประเสริฐ ได้สร้างขึ้นในรูปลักษณะของ ซีแมนติค ดิฟเฟอเรนเชียล สเกล (Semantic Differential Scale) จากหนังสือ The Measurement of meaning ของ ออสกุดและคณะ (บุญศรี แสงประเสริฐ 2522)

ลักษณะของแบบวัด เป็นแบบวัดตามความเป็นจริงเกี่ยวกับลักษณะของครูที่มีทัศนคติที่ดี และทัศนคติที่ไม่ดีต่อวิชาชีพครู ซึ่งมีจำนวน 29 ข้อ คำตอบแบ่งออกเป็น 7 สเกล คือ 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7

ตัวอย่างข้อกระทง

อาชีพครู

มีเกียรติ 7 6 5 4 3 2 1 ไร้เกียรติ

การตรวจให้คะแนน

ในแต่ละสเกลสามารถกำหนดน้ำหนักความสำคัญได้ดังนี้

ถ้าตอบเลข 7 แสดงว่าผู้ตอบมีทัศนคติในเรื่องที่ตอบดีที่สุด มีค่าเท่ากับ

7 คะแนน

ถ้าตอบเลข 6 แสดงว่าผู้ตอบมีทัศนคติในเรื่องที่ตอบดีมาก มีค่าเท่ากับ

6 คะแนน

ถ้าตอบเลข 5 แสดงว่าผู้ตอบมีทัศนคติในเรื่องที่ตอบดีมีค่าเท่ากับ 5 คะแนน

ถ้าตอบเลข 4 แสดงว่าผู้ตอบไม่แน่ใจ มีค่าเท่ากับ 4 คะแนน

ถ้าตอบเลข 3 แสดงว่าผู้ตอบมีทัศนคติในเรื่องที่ตอบไม่ค่อยดี มีค่า

เท่ากับ 3 คะแนน

ถ้าตอบเลข 2 แสดงว่าผู้ตอบมีทัศนคติในเรื่องที่ตอบไม่ดีมีค่าเท่ากับ

2 คะแนน

ถ้าตอบเลข 1 แสดงว่าผู้ตอบมีทัศนคติในเรื่องที่ตอบไม่ดีเลย มีค่าเท่ากับ

1 คะแนน

คะแนนรวมของทุกข้อจะเป็นคะแนนทัศนคติต่อวิชาชีพของครูคนนั้น

7.2 แบบวัดทัศนคติต่อโรงเรียน

7.3 แบบวัดทัศนคติต่อเพื่อนร่วมงาน

7.4 แบบวัดทัศนคติต่อชุมชนรอบ ๆ โรงเรียน

แบบวัดทั้ง 3 ชนิดนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แบบวัดทัศนคติต่อโรงเรียน แบบวัด

ทัศนคติต่อเพื่อนร่วมงาน และแบบวัดทัศนคติต่อชุมชนรอบ ๆ โรงเรียน ซึ่ง พัชรินทร์ จินดาหลวง (2529) ได้สร้างขึ้น

ลักษณะของแบบวัด เป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งเป็นข้อความเชิงนิมิตและนิเสธดังนี้

แบบวัดทัศนคติต่อโรงเรียนมี 12 ข้อ เป็นข้อความเชิงนิมิต ในข้อ

1, 2, 4-7, 9-12 และเป็นข้อความเชิงนิเสธในข้อ 3, 8

แบบวัดทัศนคติต่อเพื่อนร่วมงานมี 12 ข้อ เป็นข้อความเชิงนิมิตในข้อ 1-8, 10-12 และเป็นข้อความเชิงนิเสธในข้อ 9

แบบวัดทัศนคติต่อชุมชนรอบ ๆ โรงเรียนมี 9 ข้อ เป็นข้อความเชิงนิมิตในข้อ 2, 4-9 และเป็นข้อความเชิงนิเสธในข้อ 1, 3

การตรวจให้คะแนน

ข้อความเชิงนิมิต ในแต่ละข้อกระทง ถ้าตอบเห็นด้วยอย่างยิ่งได้ 5 คะแนน เห็นด้วยได้ 4 คะแนน ไม่แน่ใจได้ 3 คะแนน ไม่เห็นด้วยได้ 2 คะแนน ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งได้ 1 คะแนน

ข้อความเชิงนิเสธ ในแต่ละข้อกระทงจะให้คะแนนตรงกันข้ามกับข้อความเชิงนิมิต

คะแนนรวมของทุกข้อในแต่ละด้านจะเป็นคะแนนทัศนคติในแต่ละด้านของครูคนนั้น

ความเที่ยงของแบบวัด ผู้วิจัยได้หาความเที่ยงโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา ของครอนบาค ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่ทดลองใช้ จำนวน 125 คน และจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 1,290 คน ได้ค่าความเที่ยง ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการวัดแบบวัดทัศนคติในแต่ละด้าน ดังแสดงไว้ในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ค่าความเที่ยง ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการวัดแบบวัดทัศนคติในแต่ละด้าน

แบบวัดทัศนคติ	กลุ่มตัวอย่างที่ทดลองใช้			กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย		
	r_{tt}	S.D.	SE_{Meas}	r_{tt}	S.D.	SE_{Meas}
1. แบบวัดทัศนคติต่อวิชาชีพครู	.941	22.100	5.368	.959	24.370	4.935
2. แบบวัดทัศนคติต่อโรงเรียน	.689	5.074	2.830	.851	6.030	2.328
3. แบบวัดทัศนคติต่อเพื่อนร่วมงาน	.874	6.427	2.281	.908	6.729	2.041
4. แบบวัดทัศนคติต่อชุมชนรอบ ๆ โรงเรียน	.669	4.179	2.404	.705	4.027	2.187

8. แบบสอบถามบุคลิกภาพของผู้บริหารโรงเรียน ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามบุคลิกภาพของครูใหญ่หรือผู้บริหาร ซึ่ง พัชรินทร์ จินดาหลวง (2529) ได้อาศัยแนวคิดและปรับปรุงจากแบบสอบถามบุคลิกภาพของผู้บริหาร และพฤติกรรมทางการบริหาร ซึ่ง ปราโมทย์ เศษอัมพร (2522) ได้แปลจากแบบวัดบุคลิกภาพของ ลีโอนาร์ด วี กอร์ดอน (Leonard v. Gordon) คือแบบวัดลักษณะบุคลิกภาพของบุคคลทั่วไป 4 ด้าน ได้แก่ ด้านลักษณะการมีอำนาจอิทธิพล (Ascendancy) ลักษณะความรับผิดชอบ (Responsibility) ลักษณะความมั่นคงทางอารมณ์ (Emotional Stability) และลักษณะการเข้าสังคม (Sociability) ซึ่งใช้อย่างกว้างขวางในทางการศึกษา

ลักษณะของแบบสอบถาม เป็นข้อความเกี่ยวกับลักษณะพฤติกรรมส่วนตัว 4 ลักษณะ ข้อสอบ คือลักษณะการมีอำนาจอิทธิพล (Ascendancy: A) ลักษณะความรับผิดชอบ (Responsibility: R) ลักษณะความมั่นคงทางอารมณ์ (Emotional Stability: E) และลักษณะการเข้าสังคม (Sociability: S) ในแต่ละข้อที่มีการยอมรับเท่ากันแต่ต่างกัน ในด้านลักษณะพฤติกรรมที่มากที่สุดและน้อยที่สุด เพียง 2 ลักษณะจาก 4 ลักษณะ แบบสอบถามชุดนี้มี 18 ข้อ ซึ่งในแต่ละข้อมีลักษณะพฤติกรรมของบุคลิกภาพทั้ง 4 ลักษณะ และแยกคะแนนของแต่ละลักษณะบุคลิกภาพเป็นคะแนนของด้านต่อไปนี้

- 8.1 ด้านลักษณะการมีอำนาจอิทธิพล
- 8.2 ด้านลักษณะความรับผิดชอบ
- 8.3 ด้านลักษณะความมั่นคงทางอารมณ์
- 8.4 ด้านลักษณะการเข้าสังคม

การตรวจให้คะแนน

จากบุคลิกภาพของผู้บริหารโรงเรียน ในข้อคำถามทั้ง 18 ข้อ ซึ่งในแต่ละข้อจะมีข้อความลักษณะพฤติกรรม 4 ลักษณะ (trait) ให้ผู้ตอบ เลือกเพียง 2 ลักษณะแล้ว เขียนตอบว่าลักษณะใดใน 4 ลักษณะนั้นเป็นพฤติกรรมที่มีความถี่หรือผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติจริงมากที่สุดและน้อยที่สุด แต่ละข้อจะมีคะแนนได้ ตั้งแต่ 0, 1, 2 คะแนนของแต่ละบุคลิกภาพทั้ง 4 ด้าน การตรวจให้คะแนนนั้นใช้คีย์ (Key) ที่คัดลอกจากคีย์ของแบบวัดบุคลิกภาพ กอร์ดอน เพอร์ซันนอล โปรไฟล์ (Gordon Personal Profiles) ของ ลีโอนาร์ด วี กอร์ดอน (Leonard V. Gordon) ซึ่งพิจารณาการให้คะแนนจากคู่มือ (Manual) ของแบบสอบถามนี้

คะแนนแต่ละลักษณะบุคลิกภาพจะมีคะแนนเต็ม 36 คะแนน และคะแนนรวมของทุกข้อของแต่ละบุคลิกภาพจะเป็นคะแนนด้านลักษณะการมีอำนาจอิทธิพล (Ascendancy) ด้านลักษณะความรับผิดชอบ (Responsibility) ด้านลักษณะความมั่นคงทางอารมณ์ (Emotional Stability) และด้านลักษณะการเข้าสังคม (Sociability) ของผู้บริหารโรงเรียนตามการรับรู้ของครูคนนั้น

ความเที่ยงของแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้หาค่าความเที่ยงโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา ของครอนบาค ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่ทดลองใช้ จำนวน 125 คน และจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจำนวน 1,290 คน ได้ค่าความเที่ยง ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการวัดแบบสอบถามบุคลิกภาพของผู้บริหารในแต่ละด้าน ดังแสดงไว้ในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ค่าความเที่ยง ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการวัดแบบสอบถามบุคลิกภาพของผู้บริหารในแต่ละด้าน

ลักษณะบุคลิกภาพ	กลุ่มตัวอย่างที่ทดลองใช้			กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย		
	r_{tt}	S.D.	SE _{Meas}	r_{tt}	S.D.	SE _{Meas}
1. ด้านการมีอำนาจอิทธิพล	.741	4.841	2.464	.703	4.652	2.535
2. ด้านความรับผิดชอบ	.816	5.157	2.212	.831	5.642	2.319
3. ด้านความมั่นคงทางอารมณ์	.753	4.710	2.341	.812	5.780	2.506
4. ด้านการเข้าสังคม	.670	3.925	2.255	.644	3.914	2.335

9. แบบสอบถามขวัญในการปฏิบัติงานของครู ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามขวัญในการปฏิบัติงานของครู ซึ่ง พัชรินทร์ จินดาหลวง (2529) ได้อาศัยแนวคิดและปรับปรุงข้อกระทงบางข้อจากแบบสอบถามขวัญของครู ที่ ณรงค์ รมณีย์กุล (2517) ได้สร้างขึ้นโดยอาศัยแนวคิดและปรับปรุงมาจากแบบสอบถามขวัญของครู จาก The Perdue Teacher Morale Inventory

ลักษณะของแบบสอบถาม เป็นแบบ Sumated Rating Scale แต่ละข้อมี 5 ข้อด้วยกัน คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด จำนวน 56 ข้อ เป็นข้อความเชิงนิมิต 52 ข้อ และข้อความเชิงนิเสธ 4 ข้อ และให้น้ำหนักคะแนนดังนี้

ข้อความเชิงนิมิต ได้แก่ ข้อ 1-7, 9-44, 46-48, 50 และ 52-56 ซึ่งในแต่ละข้อ ถ้าตอบมากที่สุดได้ 5 คะแนน มากได้ 4 คะแนน ปานกลางได้ 3 คะแนน น้อยได้ 2 คะแนน และน้อยที่สุดได้ 1 คะแนน

ข้อความเชิงนิเสธ ได้แก่ ข้อ 8, 45, 49 และ 51 การให้น้ำหนักคะแนนจะให้ตรงกันข้ามกับข้อความเชิงนิมิต

คะแนนรวมของทุกข้อของแบบสอบถามนี้จะเป็นคะแนนขวัญในการปฏิบัติงานของครูคนนั้น

ความเที่ยงของแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้หาค่าความเที่ยงโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่ทดลองใช้ จำนวน 125 คน ได้ค่าความเที่ยงทั้งฉบับเท่ากับ .951 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการวัดเท่ากับ 25.041 และ 5.543 ตามลำดับ และจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 1,290 คน ได้ค่าความเที่ยงทั้งฉบับเท่ากับ .947 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการวัดเท่ากับ 24.239 และ 5.580 ตามลำดับ

ข้อกระทงของแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้าง ได้แก่ แบบสอบถามสภาพแวดล้อมของโรงเรียน แบบสอบถามสภาพการปฏิบัติงาน แบบสอบถามความพอใจในนักเรียน เพื่อให้ได้ เครื่องมือที่ดี สอดคล้องกับสมมติฐานและวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามนี้ให้อาจารย์ที่ปรึกษาช่วยตรวจแก้ไขปรับปรุง แล้วให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 13 ท่าน ช่วยตรวจโครงสร้าง และเนื้อเรื่อง ซึ่งเป็นการตรวจความตรงตามเนื้อเรื่อง (Content Validity) ของแบบสอบถามทั้งหมดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ยกเว้นแบบสอบถามสภาพแวดล้อมของโรงเรียนด้านลักษณะทั่วไปของโรงเรียน ผู้วิจัยได้ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ช่วยตรวจโครงสร้าง และเนื้อเรื่อง แล้วนำแบบสอบถามมาแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะนั้น ๆ

นำแบบสอบถามทั้งหมดไปทดลองใช้กับครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในภาคกลางและกรุงเทพมหานคร จำนวน 125 คน แล้วนำแบบสอบถาม ที่ตอบถูกต้องสมบูรณ์ มาคำนวณหาค่าความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถามโดยใช้ โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS-x โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - coefficient) ซึ่งพัฒนาโดยครอนบาค (Cronbach)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ขอลำหนัสน้ำใจขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจากอธิบดี กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
2. ส่งแบบสอบถาม โดยมีหนังสือนำจากอธิบดีกรมสามัญศึกษา ในการขอความร่วมมือ การตอบแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างทั้งทางไปรษณีย์และไปด้วยตนเอง สำหรับทางไปรษณีย์ผู้วิจัยติดแสตมป์พร้อมชื่อ-ที่อยู่ของผู้วิจัยที่ด้านหลังของแบบสอบถาม เพื่อให้ผู้ตอบส่งคืนทางไปรษณีย์ จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปทั้ง 2 วิธีรวม 1,500 ฉบับ เริ่มตั้งแต่วันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2530 ในกรณีที่แบบสอบถามส่งกลับคืนมาไม่ครบ ผู้วิจัยใช้วิธีส่งจดหมายตาม สำหรับกรณีที่ส่งไปทางไปรษณีย์ และติดตามเก็บแบบสอบถามด้วยตนเองในกรณีที่ส่งไปด้วยตนเอง การติดตามในครั้งที่ 1 เริ่มวันที่ 12 มีนาคม 2530 และได้ติดตามเก็บแบบสอบถามอีกในครั้งที่ 2 เริ่มวันที่ 19 มีนาคม 2530 ด้วยวิธีการเช่นเดียวกับการติดตามในครั้งที่ 1 ระยะเวลา เก็บรวบรวมข้อมูลเริ่มตั้งแต่วันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2530 ถึงวันที่ 15 เมษายน 2530 เป็นเวลา ประมาณ 49 วัน และได้แบบสอบถามที่ส่งกลับคืนมาทั้งหมด 1,304 ฉบับ
3. ตรวจแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาเลือกเฉพาะฉบับที่ตอบถูกต้องสมบูรณ์ มีจำนวน ทั้งหมด 1,290 ฉบับ มาตรวจให้คะแนนตาม เกณฑ์ที่กำหนดไว้ แล้วนำข้อมูลมาบันทึกลงใน แบบลงรหัส (Coding Form)
4. นำข้อมูลที่ได้จากข้อ 3 มาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS-x

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากกลุ่มตัวอย่างมาวิเคราะห์ ตามระเบียบวิธีทางสถิติ ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) ซึ่งวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS-x (Statistical Package for the Social Sciences) ที่สถาบันคอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) จะดำเนินการเป็นขั้นตอนดังนี้

1. คำนวณค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง (Path Coefficients) ตามรูปแบบที่เสนอ ในรูปของสมมติฐานซึ่งทำได้โดยการหาสมการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) ตามรูปแบบที่กำหนดไว้ ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน (Standardized Regression Coefficient หรือค่า Beta Weight) ที่ได้จากสมการต่าง ๆ คือค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง (สัญลักษณ์คือ P_{jk}) ของรูปแบบ

2. ศึกษาและพิจารณาความหมายของค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง โดยพิจารณาจากนัยสำคัญของค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง ในการพิจารณาจะพิจารณาทั้งนัยสำคัญทางสถิติ (Statistical Significant) และนัยสำคัญทางปฏิบัติ (Practical Significant) ร่วมกัน สำหรับนัยสำคัญทางปฏิบัติ นั้น ค่า P_{jk} ที่ต่ำกว่า 0.05 จะถือว่าไร้ความหมาย (Kerlinger and Pedhazur 1973: 318) จึงให้ตัดเส้นทางนั้นทิ้งไป ซึ่งจะเป็นการปรับปรุงรูปแบบให้เหมาะสม ทำให้ได้รูปแบบที่กระชับขึ้น (Parsimonious Model)

3. คำนวณค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง (Path Coefficient) ตามรูปแบบของเส้นทางที่ปรับปรุงใหม่ หลังจากตัดเส้นทางที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และนัยสำคัญทางปฏิบัติออกไป

4. คำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จากรูปแบบ (Reproduced Correlations) ตามรูปแบบของเส้นทางที่ปรับปรุงใหม่

5. นำค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่คำนวณได้จากข้อ 4 เปรียบเทียบกับค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่ปรากฏ (Observed Correlation) ซึ่งคำนวณได้จากสหสัมพันธ์แบบ Pearson เพื่อศึกษาถึงความสอดคล้องของรูปแบบที่กำหนดขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งถ้าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่ได้ใกล้เคียงกันมาก รูปแบบนี้จะมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในระดับสูง (Blalock 1964: 75 อ้างถึงใน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2526: 111)

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจะใช้ค่า .05 เป็นเกณฑ์ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (บุระชัย เปี่ยมสมบูรณ์ 2527: 97)

6. คำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์ แยกส่วนค่าสหสัมพันธ์ (Decomposition of Correlation) ระหว่างตัวแปรสาเหตุ และตัวแปรผลออกเป็น 2 ส่วน คือ ผลทางตรง (Direct Effect) และผลทางอ้อม (Indirect Effect)

7. คำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ทั้งหมดผลรวม (Total Effect) ระหว่างตัวแปรสาเหตุ และตัวแปรผล ที่ร่วมกันส่งผลกระทบต่อขวัญในการปฏิบัติงานของครู

ซึ่งการคำนวณในข้อ 6 และข้อ 7 คำนวณโดยใช้วิธีของดันแคน (Duncan 1066: 1-16 อ้างถึงในนงราม เศรษฐพานิช 2526: 7-12)

